

SZEKSPIR W KINIE

Sława poety nie ma końca,
jego pomnik nie jest zbudowany
z kamienia, lecz wersów
i pozostanie w naszej pamięci
tak długo,
jak długo słowa z oddechu
powstają,
a ów oddech z życia..."

Źródło: Wikipedia, By John Taylor - Official
gallery link, Domena publiczna,
[https://commons.wikimedia.org/w/index.php
?curid=5442977](https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=5442977)

("Anonimus" reż. Roland Emmerich)

Skąd popularność dzieł Szekspira w kinie?

- historie uniwersalne, poruszają odwieczne problemy: miłości, rozczarowań, tęsknot, cierpienia, walki o władzę, zła
- silny i umotywowany odpowiednio psychologizm
- doskonała forma dramatyczna – piękny język, za pomocą którego wydarzenia są zwięźle opowiedziane
- różnorodność tematów i miejsc akcji
- połączenie komedii i tragedii, realizmu z fantastyką
- wyraziste postaci
- otwarta i luźna struktura dramatów, łącząca wiele wątków
- opowieści powszechnie znane, ugruntowane już w kulturze masowej
- praca z tekstami Szekspira to wyzwanie, ale też nobilitacja

Szekspir gościł w kinie wielokrotnie, począwszy od roku 1898,

kiedy to powstała pierwsza filmowa adaptacja „Makbeta”

oraz 1899 r. i 3-minutowej ekranizacji

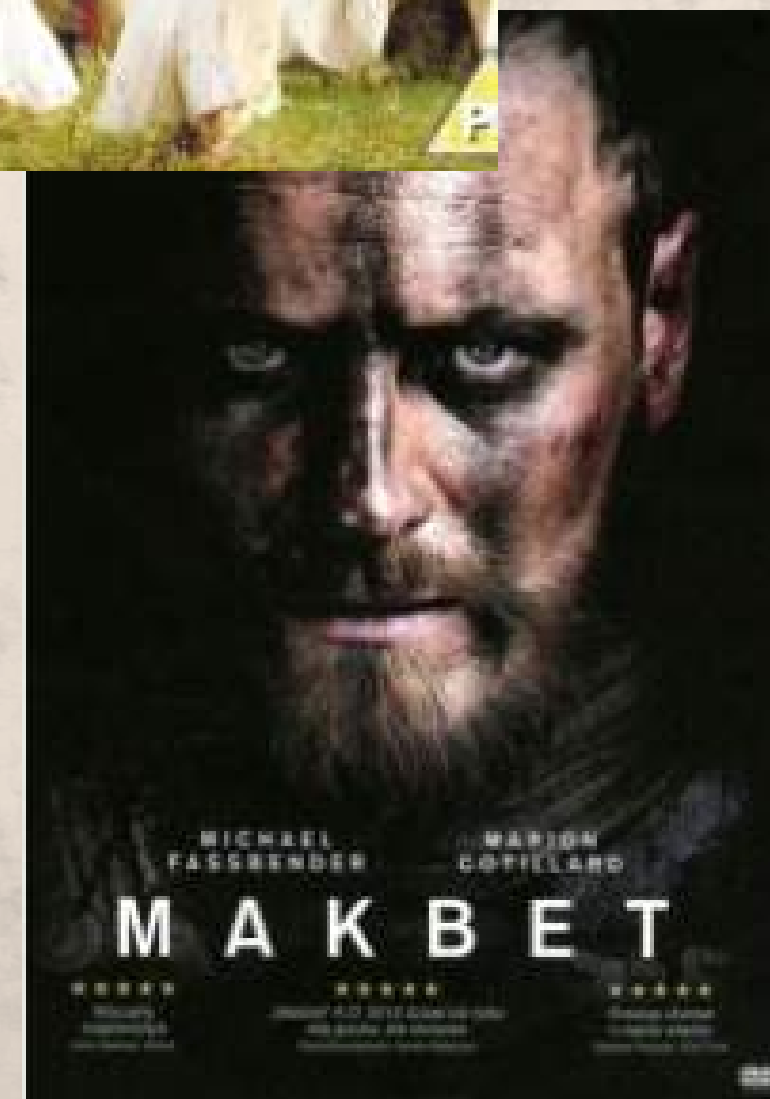
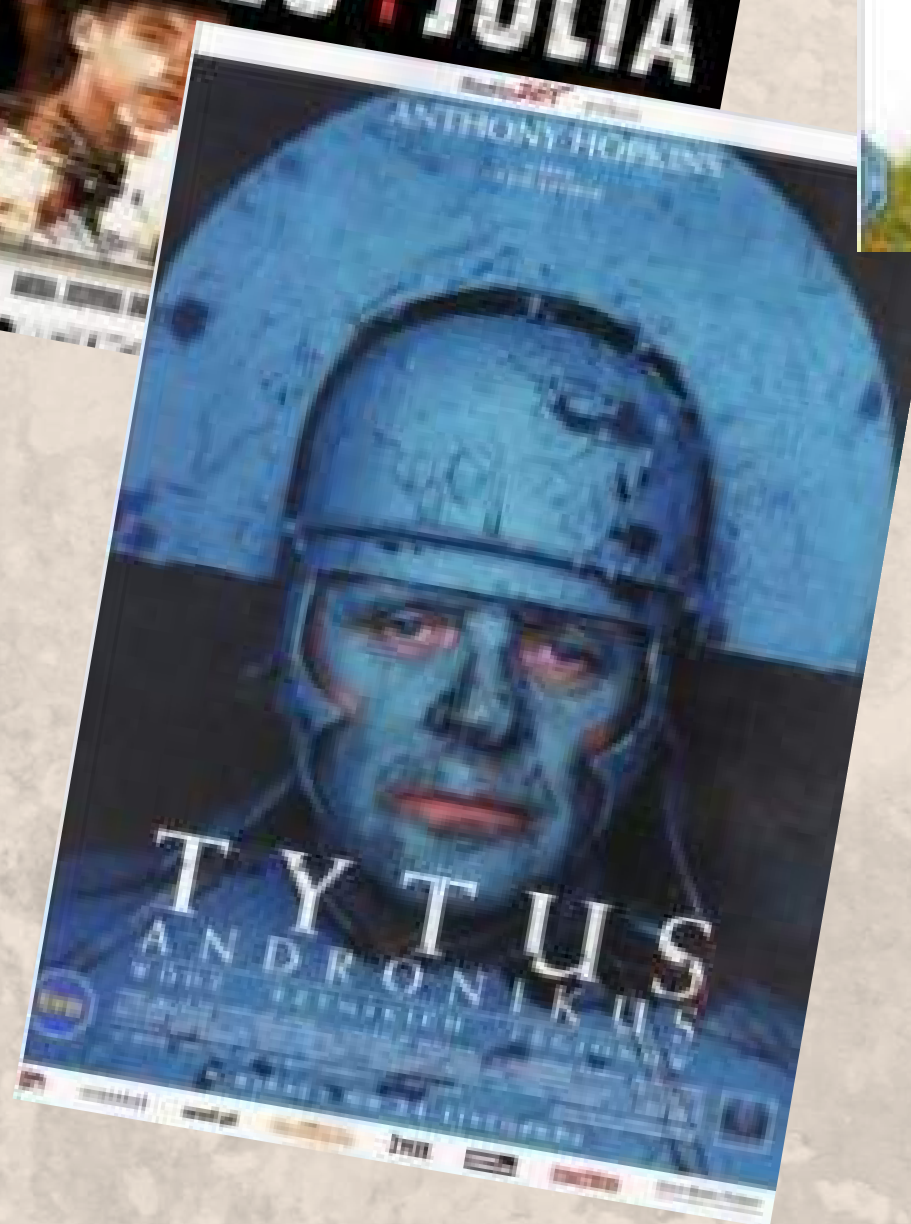
„Życia i śmierci króla Jana”.

Najczęściej ekranizowane dramaty to:

„Romeo i Julia”, „Hamlet”, „Makbet” i „Otello”

Do najbardziej znanych ekranizacji należą:

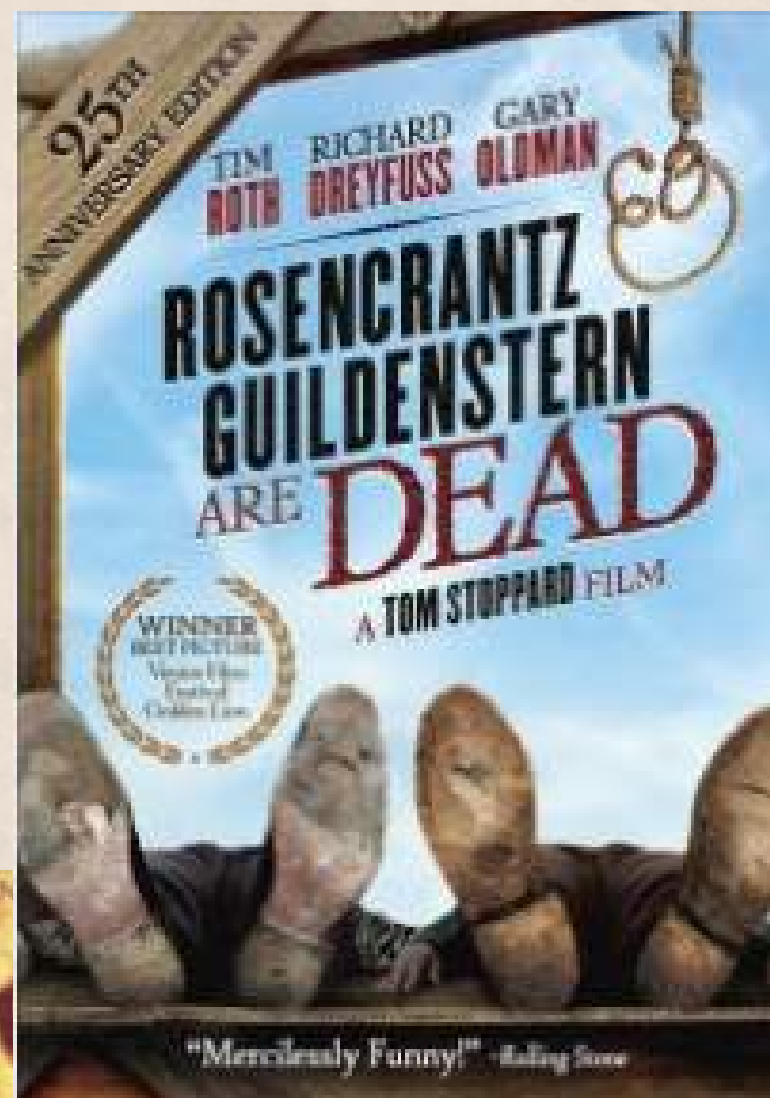
- „Hamlet” reż. Laurence Olivier,
- „Makbet” reż. Orson Welles,
- „Tron we krwi” reż. Akira Kurosawa,
- „Hamlet” reż. Franco Zeffirelli,
- „Tragedia Makbeta” reż. Roman Polański,
- „Wiele hałasu o nic” reż. Kenneth Branagh,
- „Romeo i Julia” reż. Baz Luhrmann,
- „Tytus Andronikus” reż. Julie Taymor,
- „Makbet” reż. Justin Kurzel

Źródło:
Filmweb.pl

Powstały również ekranizacje

- **kontrowersyjne** (np. „Szeregowy Romeo”(2011) reż. Alan Brown, którego akcja dzieje się w męskim liceum wojskowym)
- **obrazoburcze** (np. „Tromeo i Julia” (1996) reż. Lloyd Kaufman – film, o którym się mówi, iż, gdyby dramaturg go zobaczył, umarłby ponownie)
- **śmieszno-straszne** (np. „Krwawy teatr” (1973) reż. Douglas Hickox – pastisz filmowy, połączenie Szekspira z horrorem gore, z popisową rolą Vincenta Price'a)
- **inteligentnie zabawne** (np. „Rosencrantz i Guildenstern nie żyją” (1990) reż. Tom Stoppard – absurdałna tragikomedia z błyskotliwymi dialogami)
- **animowane** (np. „Gnomeo i Julia” (2011) reż. Kelly Asbury – dramat nieszczęśliwej miłości przerobiony na opowieść o porcelanowych ogrodowych krasnalach)

Źródło:
Filmweb.pl

Twórcy filmowi eksperymentują zarówno z treścią, jak i formą dramatów Szekspira.

Ciekawa jest zwłaszcza rozpiętość czasowa, w jakiej umiejscawiana jest akcja zdarzeń.

W części filmów zachowana jest pierwotna czasoprzestrzeń – XV-wieczna Anglia, np. „Henryk V” Branagha, „Hamlet” Zeffirellego, „Otello” Parkera.

Akcja „Hamleta” Branagha, „Wieczoru Trzech Króli” Nunna czy „Snu nocy letniej” rozgrywa się w XIX w., zaś m. in. „Tytyusa Andronikusa” Taymor, „Romea i Julii” Luhrmanna, „Ryszarda III” Loncreine'a i „Anarchii” Almereydy została uwspółcześniona i osadzona w XX -XXI w.

Niektórzy reżyserzy szczególnie umiłowali twórczość angielskiego dramaturga i kilkakrotnie ekranizowali jego sztuki:

Laurence Olivier: „Henryk V” (1944), „Hamlet” (1948) i „Ryszard III” (1955).

Ponadto jako aktor wystąpił w „Jak wam się podoba”(1936), „Otellu” (1965). „Kupcu weneckim” (1973), „Królu Learze” (1983)

Akira Kurosawa: „Tron we krwi” (1957; ekranizacja „Makbeta”), „Zły śpi spokojnie” (1960; ekranizacja „Hamleta”), „Ran” (1985; ekranizacja „Króla Leara”)

Kenneth Branagh wyreżyserował
„Henryka V” (1989), „Wiele hałasu o nic” (1993),
„W środku mrocznej zimy” (1995; wprawka przed
„Hamletem”),
„Hamleta” (1996), „Stracone zachody miłości”(2000),
„Jak wam się podoba” (2006).

Ponadto zagrał Jago w „Otellu”(1995)
w reż. Olivera Parkera.

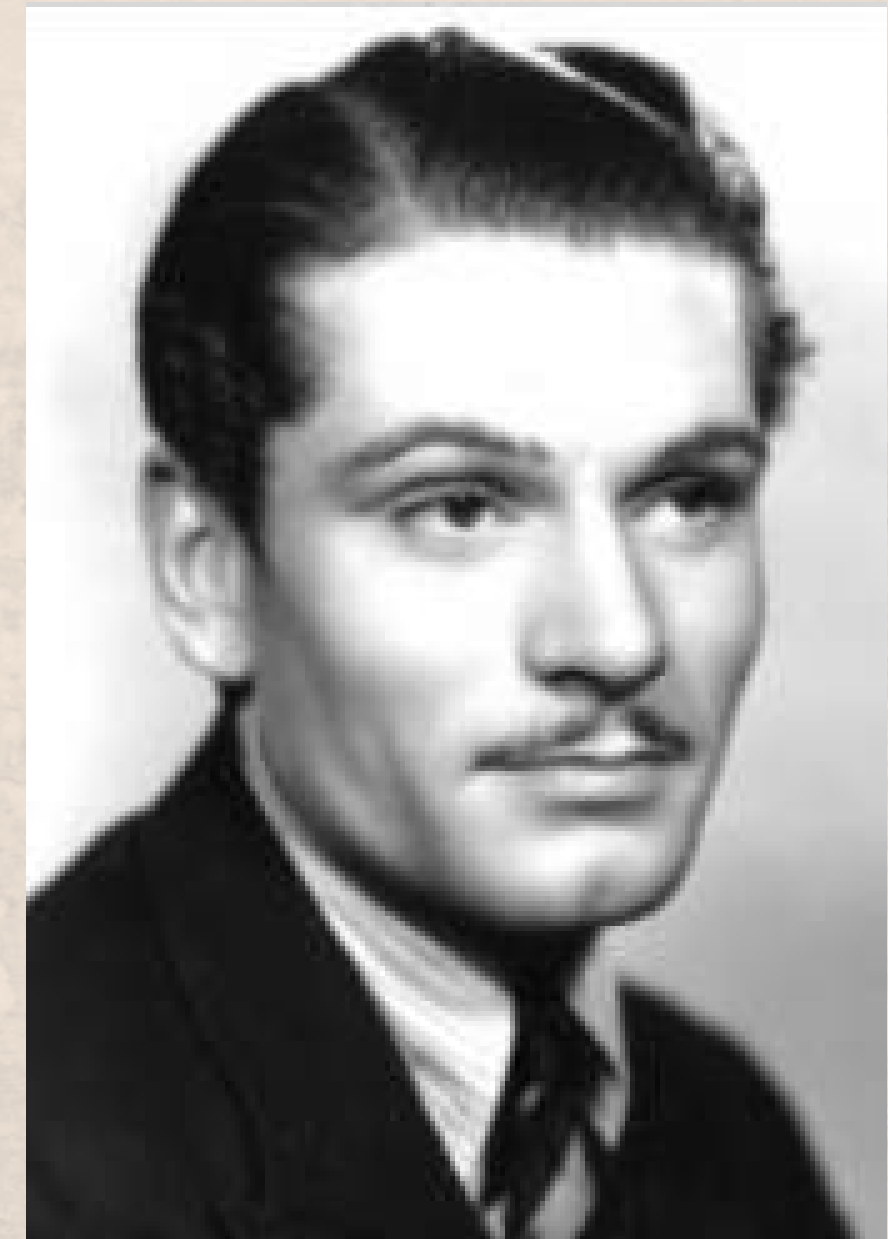
W 2018 r. nakręcił filmowy portret ostatnich trzech
lat życia elżbietańskiego dramaturga –
„Cała prawda o Szekspirze”.

Akira Kurosawa

Źródło:
Filmweb.pl

Kenneth Branagh

Laurence Olivier

Szekspir w kinie to nie tylko filmowe adaptacje, lecz także dzieła traktujące o angielskim dramaturgu jako o człowieku, próbujące w sposób mniej lub bardziej bliski prawdzie pokazać, kim był twórca „Makbeta”.

Do najbardziej znanych filmów tego nurtu należą:

„Zakochany Szekspir” (1998) reż. John Madden

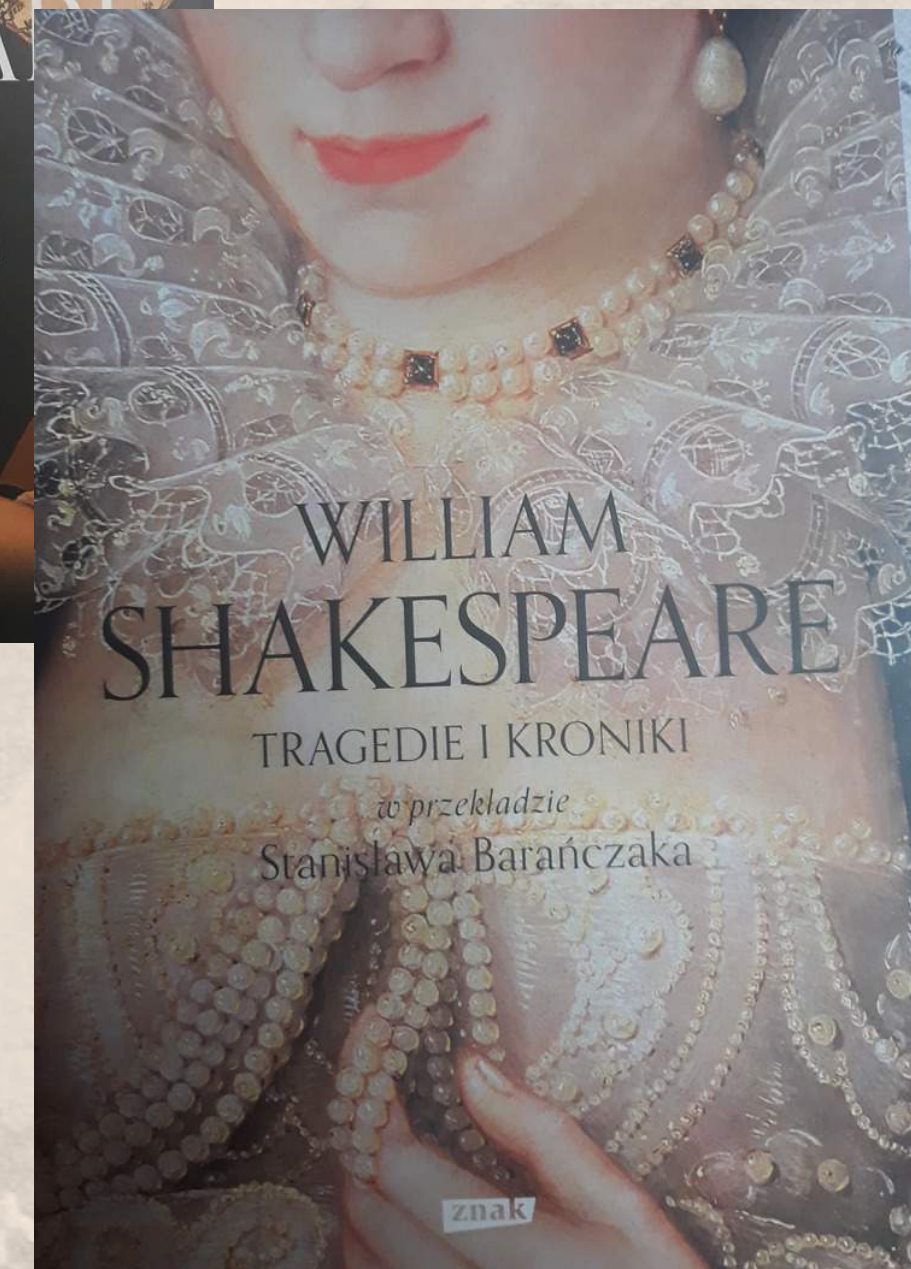
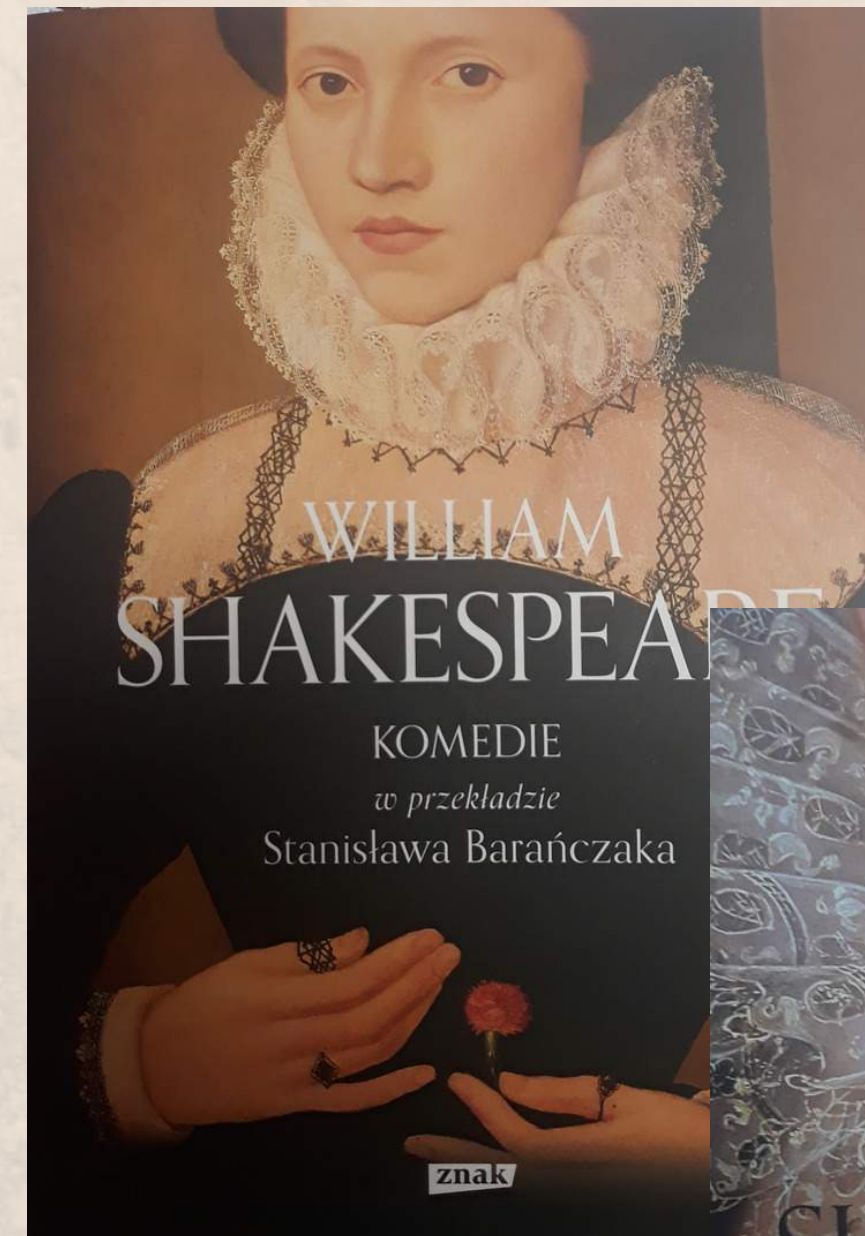
„Anonimus” (2011) reż. Roland Emmerich

„Cała prawda o Szekspirze” (2018) reż. Kenneth Branagh

„Ciągle to jutro, jutro i znów jutro,
Wije się w ciasnym kółku od dnia do dnia.
Aż do ostatniej głoski czasokresu”
(Makbet)

„Jesteśmy surowcem, z którego sny
się wyrabia,
A życie to chwila jawy między dwoma snami”
(Burza)

„Miłość, przyjacielu,
To dym, co parę westchnień się unosi,
To żar, co w oku szczęśliwego płonie”
(Romeo i Julia)

I na koniec...

Król Lear: Król-ojciec: lebiega. Błazen: go ostrzega. Córki: dwie złe, jedna lepsza.
Finał: wszystko się rozpieprza.

Otello: Tło: gondole i doże. Centrum uwagi: łożo. Wąż: Jago. Mąż: „Ja go!...”.
Duszona: Żona. Finał: obsada kona.

Makbet: Szkot: bestia bitna. Żona: ambitna. Ręce umywa.
Ma gdzieś. Bór: marsz na mur! Finał: rzeź!

Romeo i Julia: Rody Werony: wraży raban. Młodzi: hormony. Starzy: szlaban.
Mnich: lekarstwem zielarstwo?
Finał: trup grubą warstwą.

Ryszard III: Garbus: knuje. Wokół szuje. Ząb za ząb.
Królestwo za konia. Finał: zbiorowa agonia.

Juliusz Cezar: Forum. Togi. Gołe nogi. Klika: szefowi nóż
w plecy? Finał: trupy, kalecy.

Hamlet: Duch: brat jad wlał do ucha. Syn ducha: o psiajucha!
Stryja w ryj? Drastyczny krok. Zwłoka. Jej finał: stos zwłok.

Opracowała Anna Broda
Dział Informacyjno-Bibliograficzny

Zdjęcia:

Plakaty filmowe:

„Tron we krwi”, Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/films/search?q=tron+e+krwi> (dostęp: 24.04.2020)

„Hamlet”, Filmweb.pl: https://www.filmweb.pl/film/Hamlet-1990-6019?ref=ls_d_1_han=mlet (dostęp: 24.04.2020)

"Romeo i Julia", Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Romeo+i+Julia-1996-550/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Tragedia Makbeta”, Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Tragedia+Makbeta-1971-7510/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Wiele hałasu o nic”, Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Wiele+ha%C5%82asu+o+nic-1993-1015/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Tytus Andronikus”; Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Tytus+Andronikus-1999-1422/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Makbet”; Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Makbet-2015-696196/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Szeregowy Romeo”: Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Szeregowy+Romeo-2011-631313/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Rosencrantz i Guildenstern nie żyją”; Filmweb.pl:

<https://www.filmweb.pl/film/Rosencrantz+i+Guildenstern+n%C5%BCyj%C4%85-1990-9239/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Krwawy teatr”: Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Krwawy+teatr-1973-40307/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Tromeo i Julia”; Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Tromeo+i+Julia-1996-37501/posters> (dostęp: 24.04.2020)

„Gnomeo i Julia”; Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/film/Gnomeo+i+Julia-2011-121967/posters> (dostęp: 24.04.2020)

Portrety:

Akira Kurosawa; Filmweb.pl: https://www.filmweb.pl/person/Akira+Kurosawa-12704?ref=ls_d_0_akira (dostęp: 24.04.2020)

Kenneth Branagh; Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/person/Kenneth+Branagh-12> (dostęp: 24.04.2020)

Laurence Olivier; Filmweb.pl: <https://www.filmweb.pl/person/Laurence+Olivier-41169> (dostęp: 24.04.2020)

Shakespeare William, Tragedie i kroniki, w przekł. Stanisława Barańczaka, Kraków : Wydawnictwo Znak: 2013 ; zdj. okład.

A. Broda

Shakespeare William, Komedie, w przekł. Stanisława Barańczaka, Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2012;

zdj. okład. A. Broda

